

## การบริหารการเงินสำหรับธุรกิจขนาดย่อม : การกระจายความเสี่ยง

การกระจายความเสี่ยงคืออะไร? โดยพื้นฐานแล้วผมเชื่อว่าผู้ประกอบการรู้จักการกระจายความเสี่ยงกันอยู่แล้ว ลองคิดถึงวิธีการทำมาค้าขายสิครับ สมมติว่าท่านทำธุรกิจร้านขายหนังสือ มีหนังสืออะไรและประเภทไหนบ้างที่ท่านจะขาย ถ้าจะถามว่าทำไมท่านต้องขายหนังสือหลายประเภทแทนที่จะเจาะขายเพียงประเภทใดประเภทหนึ่งหรือเจาะกลุ่มเล็กๆ คำตอบก็คือ... เพื่อต้องการให้ได้ลูกค้าหลากหลาย แต่หากท่านใช้ทุนทั้งหมดไปในหนังสือกลุ่มเดียวแต่ถูกใจตลาด ท่านอาจจะขายหนังสือได้หมดทั้งร้านภายในระยะเวลาสั้นๆ ก็ได้ แต่ในทางกลับกัน หากหนังสือกลุ่มนั้น ไม่เป็นที่สนใจของตลาด ท่านอาจจะขายได้น้อยมาก หรือขายไม่ได้สักเล่มเลยก็ได้ ปรากฏการณ์การขายหนังสือเพียงกลุ่มเดียวเป็นการอนุมานความเสี่ยงที่ผู้ประกอบการต้องแบกรับหากใช้เงินลงทุนทั้งหมดไปในการทำกิจการอย่างใดอย่างหนึ่ง ความเสี่ยงที่ว่่านั้น อาจคิดถึงการได้รับกำไรมหาศาล หากธุรกิจประสบผลสำเร็จ แต่ในทางกลับกัน หากสินค้าที่ท่านทำการค้าขายไม่ถูกใจตลาดแล้ว ผลที่ได้รับอาจจะเลวร้ายถึงขั้นหมดเนื้อหมดตัว การวางแผน โดยสร้างความหลากหลายของสินค้า ก็คือแนวคิดเรื่องการกระจายความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ แต่ผู้ประกอบการบางท่าน อาจรู้สึกโต้แย้งกับสิ่งที่กล่าวมาข้างต้นว่า ทำไมบางครั้งจึงมีการเสนอแนวคิดของการสร้างธุรกิจเฉพาะอย่าง แทนที่จะกระจายธุรกิจออกไปหลายๆ อย่าง ทั้งนี้ก็เพราะบางธุรกิจต้องการความชำนาญเฉพาะทาง หรือต้องการความเชี่ยวชาญพิเศษของผู้ขาย ในกรณีนี้หากใช้วิธีกระจายความเสี่ยง โดยนำเสนอสินค้าที่หลากหลาย ก็อาจไม่เป็นผลดีต่อกิจการโดยรวม เช่น หากคลินิกทันตแพทย์ใช้วิธีกระจายความเสี่ยง ด้วยการเปิดแผนกรักษาสัตว์เพิ่มขึ้น ผมอาจรู้สึกตะขิดตะขวงใจ ที่จะเข้าคลินิกแห่งนี้ เพราะไม่ค่อยแน่ใจว่าจะนำเครื่องมือที่ใช้รักษาสัตว์บางชิ้น มาใช้กับผมบ้างไหม ฉะนั้นแล้ว หากท่านคิดอะไรตกลงๆ แล้วคิดว่าเป็นไปไม่ได้ ผมว่าท่านต้องเปลี่ยนทัศนคติใหม่ซะครับ ว่าอาจจะเป็นไปได้ และถ้าหากมีความเป็นไปได้ทางใดก็ตามที่เป็นผลร้ายต่อการดำเนินธุรกิจของท่าน ท่านต้องหลีกเลี่ยง ใช้ไหมครับ ในทางกลับกัน หากเพิ่มบริการรักษาผิวหนังพรรณก็อาจจะมีทางเป็นไปได้ เพราะลูกค้ารับรู้ว่าเป็นการให้บริการที่อยู่ภายใต้การดูแลของแพทย์ แม้จะเป็นทันตแพทย์ก็ตาม แต่ยังรู้สึกดีกว่า จริงไหมครับ ผมชวนท่านผู้อ่านคุยถึงเรื่องการกระจายความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ โดยไปพาดพิงแนวคิดทางด้านการตลาด และการจัดการกลยุทธ์ ซึ่งเป็นทั้งเรื่องการกระจายความเสี่ยงในการดำเนินธุรกิจ และเป็นการวางตำแหน่งของสินค้าบางส่วนด้วย แต่ต้องเข้าใจก่อนว่า ผมไม่ใช่ผู้เชี่ยวชาญทั้งด้านการตลาด และไม่ใช่ว่าผู้เชี่ยวชาญเชิงการวางกลยุทธ์ แต่อยากแสดงให้เห็นว่า แนวคิดในการกระจายความเสี่ยง หรือ diversification เป็นแนวคิดสากลและสามัญ ที่ว่าสากลคือ ทุกศาสตร์ในการบริหารธุรกิจมีเรื่องการกระจายความเสี่ยง และที่ว่าสามัญก็คือ ทุกคนรู้เรื่องนี้ในใจอยู่แล้ว เพียงแต่ไม่ได้นำมาคิดอย่างเป็นระบบเท่านั้น ในเรื่องการเงินล่ะครับ มีวิธีกระจายความเสี่ยงอย่างไรบ้าง...? ต้องเรียนท่านผู้ประกอบการว่า มีอยู่หลายวิธี แต่ก่อนอื่น ผมต้องขอเน้นอีกครั่งนะครับว่า การกระจายความเสี่ยง (diversification) กับการป้องกันความเสี่ยง (hedging) มีความแตกต่างกันในเชิงวิชาการนะครับ การกระจายความเสี่ยง หมายถึง การสร้างความหลากหลายในองค์ประกอบของกลุ่ม หรือเรียกว่า portfolio ความหลากหลายดังกล่าวนี้ ไม่จำเป็นต้องมีการใช้หรือมีการเพิ่มต้นทุนใดๆ เพียงแต่แทนที่ท่านจะลงทุนด้วยเงินลงทุนทั้งหมดที่มีในการเลือก

ทางเลือกหนึ่ง ท่านก็แบ่งเงินทุนก้อนนั้น เป็นหลายส่วน แล้วนำแต่ละส่วนไปลงทุน ในทางเลือกที่หลากหลายเช่นนี้ ซึ่งจะเห็นได้ชัดเจนว่า ไม่มีการใช้เงินทุนเพิ่มเติม แต่อย่างใด หรืออาจจะเรียกได้ว่าเป็นการกระจายความเสี่ยงโดยไม่มีต้นทุนส่วน เพิ่ม (**costless diversification**) ในทางทฤษฎีมากกว่า การกระจายความเสี่ยง จะลดเฉพาะความเสี่ยงที่ไม่เป็นระบบ (**unsystematic risk**) ลงเท่านั้น แต่เมื่อลด ความเสี่ยงส่วนที่ไม่เป็นระบบลงทั้งหมดแล้ว ท่านยังคงจะต้องเผชิญกับความ เสี่ยงที่เป็นระบบอยู่ นักเรียนหลายคนก็เข้าใจว่า ถ้าอย่างนั้นแล้ว ความเสี่ยงที่เป็น ระบบก็จะต้องติดอยู่อย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ และไม่สามารถจัดการลดได้อีกเลย ก็ ถูกครับ แต่ถูกไม่หมด เพราะยังสามารถรับมือกับความเสี่ยงที่เป็นระบบนั้นได้อีก ครับ เพียงแต่คราวนี้ไม่ง่าย เช่นความเสี่ยงที่เป็นระบบที่เพียงแต่สร้างความหลากหลาย ก็จัดการได้แล้ว ความเสี่ยงที่เป็นระบบยังสามารถจัดการได้ต่อไป เพียงแต่ คราวนี้มีต้นทุนในการจัดการแล้วครับ เราอาจเรียกกระบวนการจัดการกับความ เสี่ยงที่เป็นระบบดังกล่าวนี้ว่า การป้องกันความเสี่ยงหรือ **hedging** ในวิชาการ ทางการเงินนะครับ เรื่องของการป้องกันความเสี่ยงหรือ **hedging** นี้ เป็นเรื่องที่น่าเอาเครื่องมือทางการเงิน หรือตราสารทางการเงินที่เรียกว่าอนุพันธ์ หรือ **derivatives** มาช่วยในการจัดการ ซึ่งค่อนข้างไกลตัวสำหรับธุรกิจขนาดไม่ใหญ่นัก เริ่มรู้สึกปวดหัวแล้วใช่ไหมครับ เก็บไว้ก่อนครับ เราจะไม่ไปไกลขนาดนั้น ผม ยังจะวนเวียนอยู่กับการกระจายความเสี่ยงทางการเงินเพื่อการปฏิบัติอยู่ครับ

**แหล่งที่มา หนังสือพิมพ์กรุงเทพธุรกิจ**